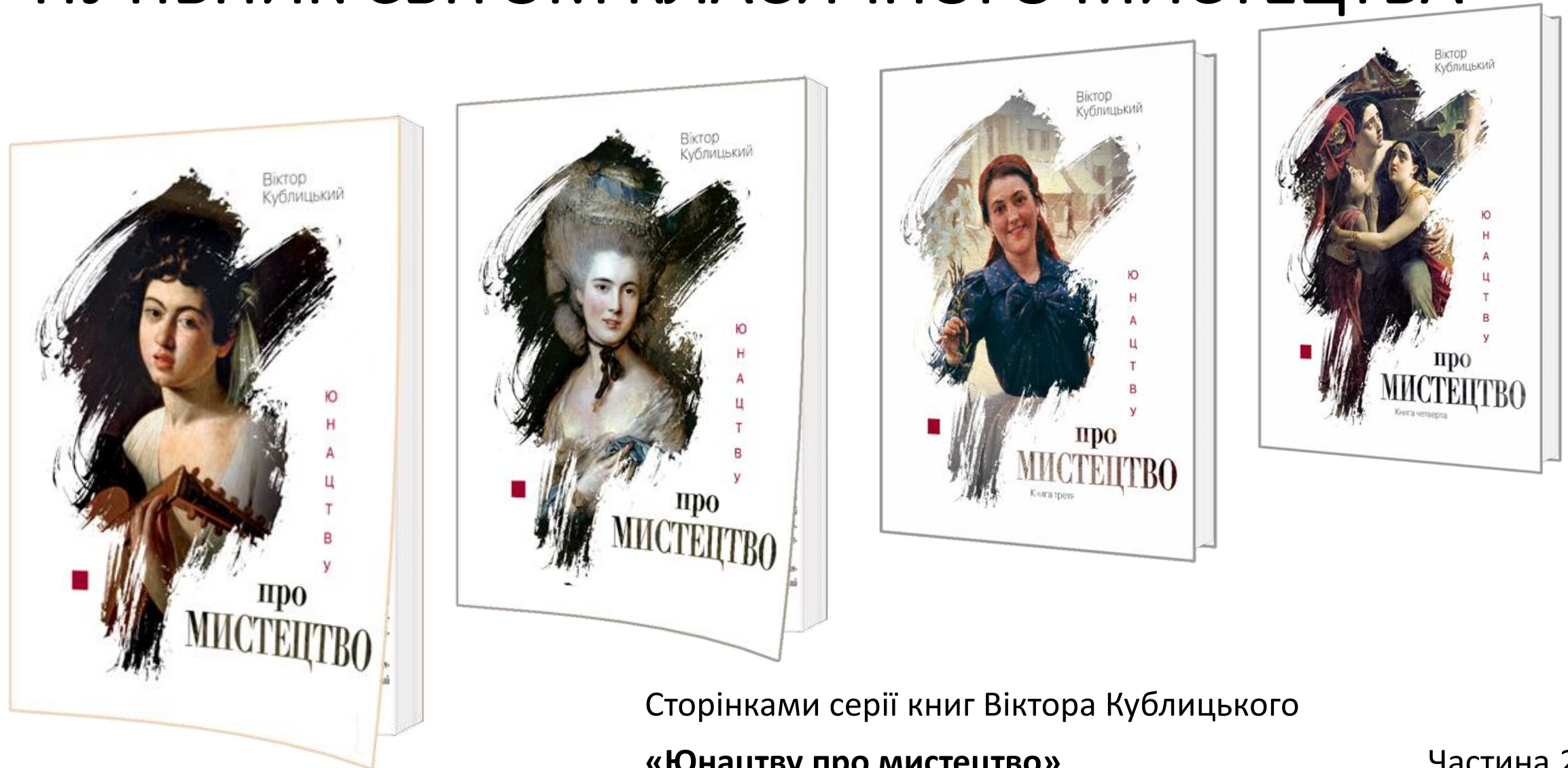
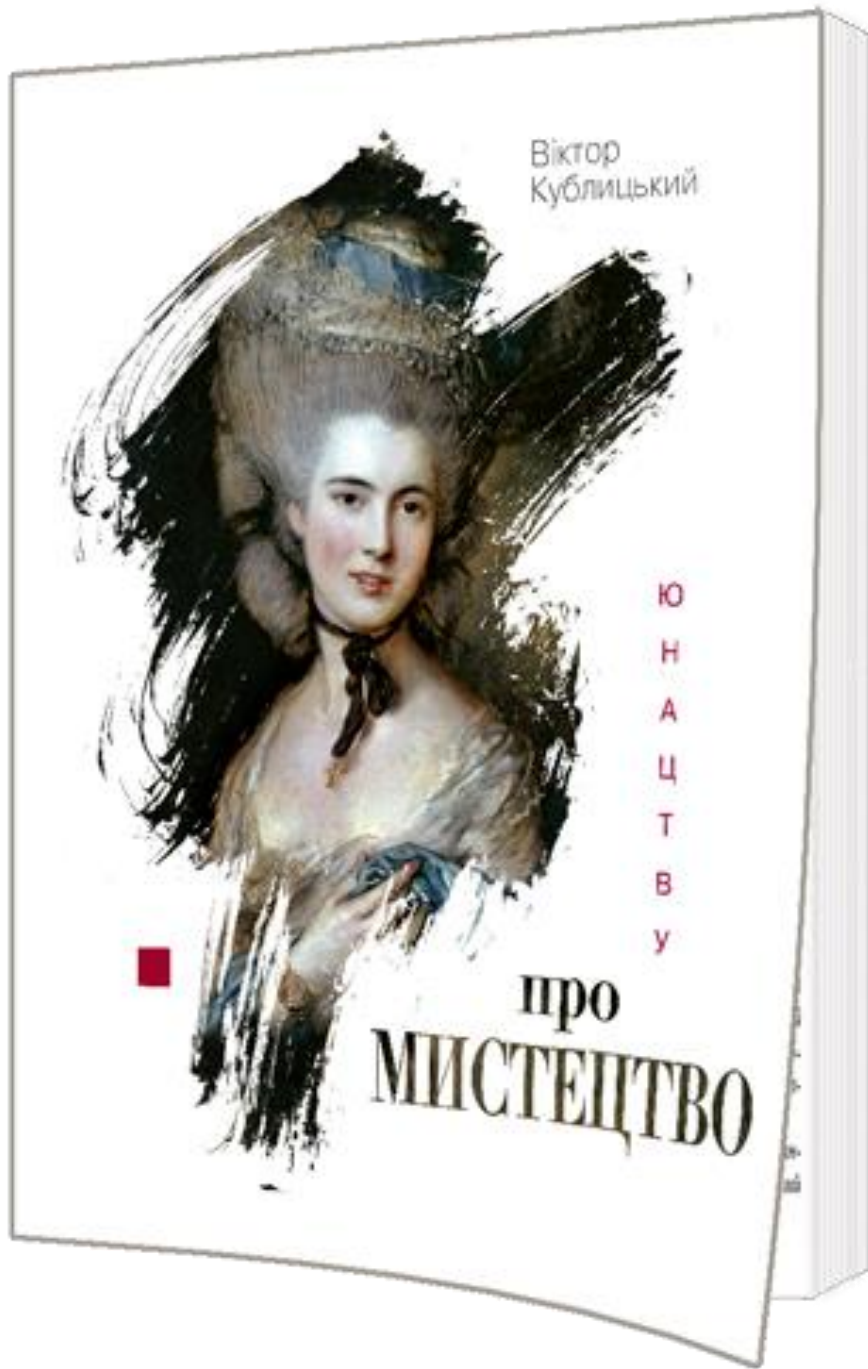

ПУТІВНИК СВІТОМ КЛАСИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Сторінками серії книг Віктора Кублицького
«Юнацтво про мистецтво»

Друга книга серії В. Кублицького «Юнацтву про мистецтво» присвячена портрету.

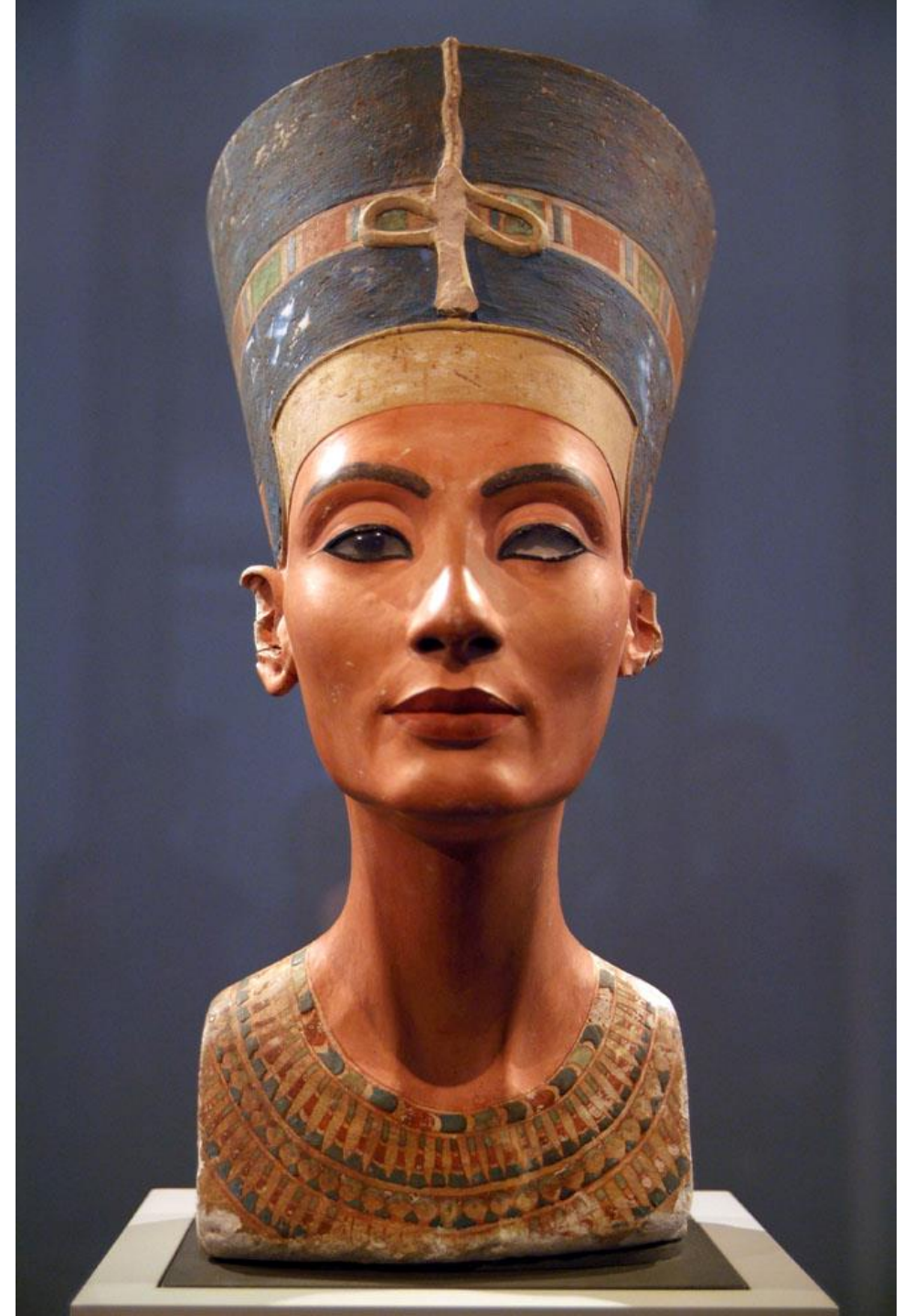
Жанр портрета доносить до нас зовнішній образ людини – риси обличчя, фігуру моделі, а у кращих зразках – розкриває характер та емоційний стан. На портретах різних епох ми можемо побачити усе розмаїття людських почуттів, а відтак – краще зрозуміти людину та її буття в різні часи.

Пропонуємо Вашій увазі кілька портретів зі сторінок цієї книги, проте кожен з них стає для нас початком цікавої он-лайн подорожі...

Історія портрета починається у часи давніх цивілізацій. Зокрема, у Давньому Єгипті портретна достовірність скульптурних зображень була необхідною умовою мистецтва.

Разом з тим, справжні шедеври давньоєгипетського портрету дозволяють нам відчувати не лише красу моделі, а також її оригінальність та неповторність.

Скульптор Тутмос.
Портрет цариці Нефертіті.
XIV ст. до н.е.

Цариця Нефертіті жила більше трьох тисяч років тому і була головною дружиною фараона Ехнатона. Краса цариці, саме ім'я якої означає «Красуня прийшла», вважалась еталоном для її сучасників і перетворилась на легенду для нащадків.

Бюст Нефертіті було знайдено у 1912 р. під час розкопок у колишньому місті Ахетатон у майстерні скульптора Тутмоса.

Можливості сучасних комп'ютерних технологій дозволяють нам доторкнутися до таїни творення шедевр:

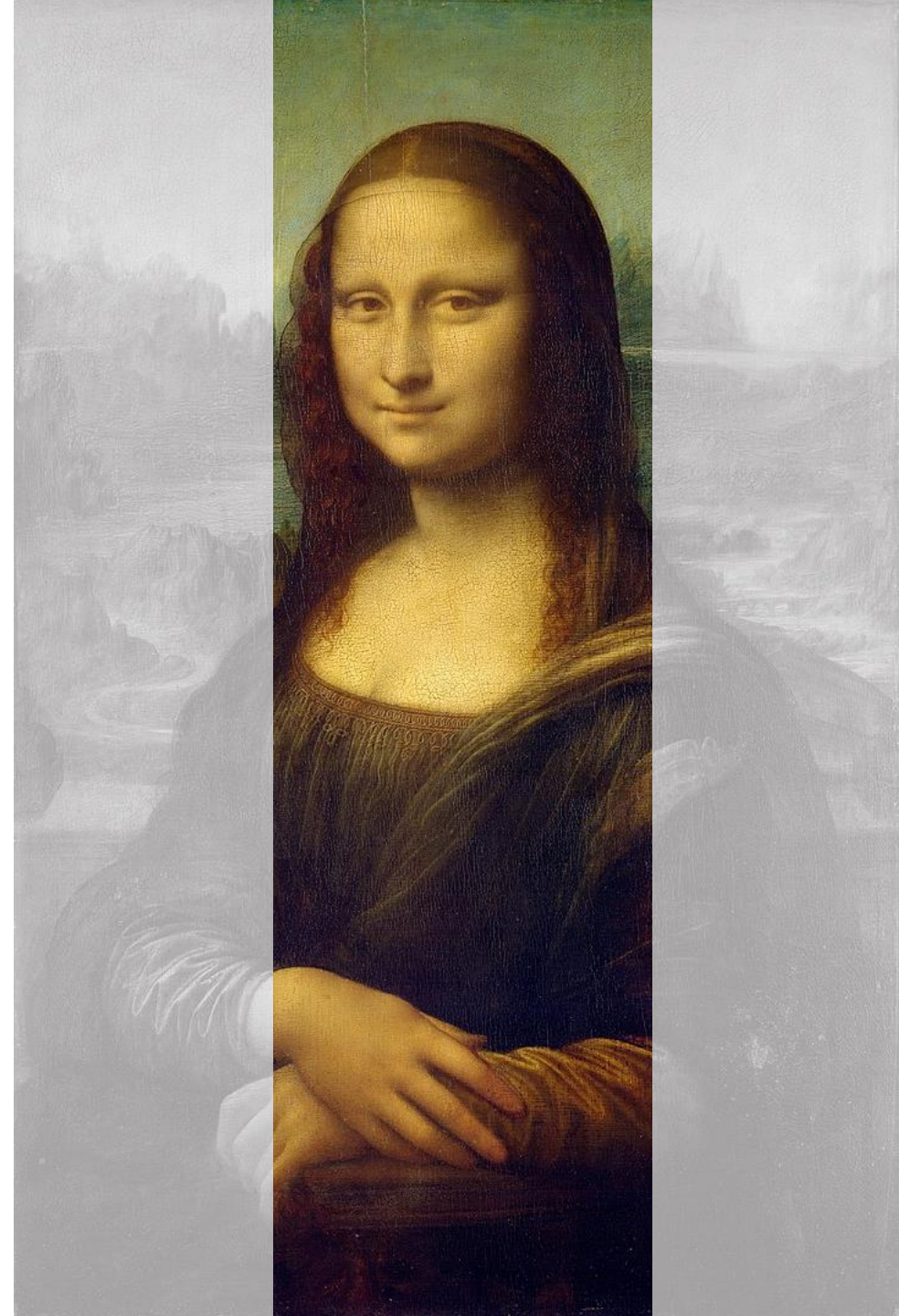
[справжнє обличчя Нефертіті](#)

Один з найзагадковіших портретів в історії людства – Джоконда великого Леонардо да Вінчі.

Жоден із мистецьких творів не викликав стільки запитань та гіпотез, як ця картина. Це справді дружина заможного флорентійця чи інша жінка? Навіть є версія, що це сам художник...

Леонардо не вважав живопис своїм основним заняттям, для нього це був лише один з інструментів пізнання світу. Але саме він у своєму мистецтві втілював гуманістичні ідеали доби Відродження і з винятковою майстерністю створив узагальнений образ Людини.

Леонардо да Вінчі.
Портрет пані Лізи дель Джокондо.
1503-1505 рр.

«Будь-яка людина, що бажає побачити, як добре мистецтво здатне імітувати природу, може з легкістю в цьому переконатися на прикладі голови, так як тут Леонардо відтворив всі деталі... Очі наповнені блиском і вологою, як у живих людей... Ніжний рожевий ніс здається справжнім. Червона барва рота гармонійно збігається з кольорами обличчя... Хто б не дивився уважно на її шию, всім здавалося, що у неї б'ється пульс...»

/Джорджо Вазарі/

Сьогодні загадкова Мона Ліза продовжує залишатися у фокусі мистецького життя:

[Мона Ліза дель Джокондо](#)

Людовік XIV, «король-сонце» - за 72 роки правління якого Франція досягла вершин своєї економічної, політичної, військової могутності і стала домінуючою державою у Європі.

На полотні блискучого майстра Гіацинта Ріго ми бачимо короля в оточенні символів його влади та величі. Дещо театральна поза, розкішна горностаєва мантия, скіпетр, корона, трон, меч воїна, колона правосуддя – все що хотів бачити на портреті замовник.

Гіацинт Ріго.
Людовік XIV, король Франції.
1701 р.

Людовік XIV надавав особливого значення розвитку образотворчого мистецтва і архітектури. При цьому всі мистецтва мали прославляти країну та велич її монарха.

За часів Людовіка XIV у придворному мистецтві Франції сформувався «великий стиль», у якому з'єдналися риси класицизму і бароко.

Унікальною пам'яткою епохи став архітектурний ансамбль Версалю, який творили кращі тогочасні майстри і який став втіленням ідеї абсолютною монархії, а відтак – центром життя країни:

[Версальський палац](#)

Вона давно пішла, й нема очей вже тих,
Котрі без слів, всміхаючись, страждали,
Кохання сповнені і тихої печалі.
Але красу її Боровиковський приберіг.
Уся її душа від нас не відлетіла,
І буде погляд цей і ця приваба тіла
Її нащадків збайдужілих дивувати,
Навчаючи страждати мовчки, і прощати, і кохати.
/Я. Полонський/

Володимир Боровиковський.
Портрет Марії Лопухіної
/фрагмент/
1797 р.

Володимир Боровиковський – визнаний український майстер камерного портрету, один з провідних портретистів свого часу.

У портреті Марії Лопухіної художник використав досить традиційну композиційну схему, проте зумів наповнити її справжніми живими почуттями, передати емоційний стан дівчини, надати її образу мрійливості та поетичності, а відтак – втілити ідеал краси своєї епохи.

Більше про мистецтво Володимира Боровиковського:

[за посиланням](#)

На розвиток історії впливали не лише королі та полководці – часом красиві та розумні жінки також опинялися в епіцентрі суспільного життя.

Саме такою була прекрасна Жюлі Рекам'є, господиня модного аристократичного салону, що перетворила його на справжній інтелектуальний центр Парижа початку ХІХ ст.

Франсуа Жерар.
Портрет мадам Рекам'є
/фрагмент/
1805 р.

Господиня салону – обов’язково приваблива, освічена й розумна жінка, яка задає тон та спрямовує спілкування.

Розмови – про музику, живопис, театр, літературу, політику. Серед гостей – дипломати, політики, філософи, письменники, художники.

«Краса, яка не знає собі рівних у Європі, незаплямована честь і благородний характер» - писала про мадам Рекам’є її близька подруга мадам де Сталь.

[Мадам Рекам’є](#)

Генерал Наполеон Бонапарт, консул, а пізніше – імператор Наполеон I – одна з найвідоміших постатей у всесвітній історії.

Наполеон досяг неймовірних вершин слави та влади – це вражало його сучасників і він став легендою ще за життя.

Ним надихались та захоплювались, навіть його супротивники...

Поль Деларош.
Портрет Наполеона Бонапарта.
1845 р.

Портретів Наполеона створено дуже багато, так як і батальних та історичних сцен за його участі.

На ранніх портретах можна побачити молодого романтичного генерала революції, на парадних, імператорських – сповненого величі правителя.

Наполеона писали провідні французькі майстри того часу – Давид, Гро, Жерар – і своїм натхненням мистецтвом сприяли його міфологізації:

[Портрети Наполеона I](#)

Навесні 1820 р. друзі Бетховена замовили його портрет художнику Йозефу Штілеру. І саме цей портрет вже 200 років вважається найбільш відомим зображенням великого композитора.

Бетховен вважав позування художнику справжньою карою, проте терпів заради друзів, хоча й не довго. Руки композитора Штілер мусив дописувати по пам'яті...

Йозеф Штілер.
Портрет Людвіга ван Бетховена.
/фрагмент/
1820 р.

Людвіг ван Бетховен – останній з представників «віденської класичної школи», музика якого стала втіленням емоцій і настроїв його часу. Геніальний новатор, він став легендою ще за життя. До того ж, деякі музичні образи Бетховена, як, наприклад, тема «боротьби з долею» (перші такти 5-ї симфонії) сприяли творенню його міту.

У 2020 р. світ відзначає 250-ту річницю від дня народження композитора і це чудова нагода знов і знов звертатися до його геніальних творів:

[Симфонія № 9](#)

Ті, хто знав Анну Ахматову, називали її «гнучкою гітаною». Її зовнішність цілком відповідала її поетичній душі – статечна, граціозна, з гордою поставою, виразними очима...

Саме такою зобразив поетесу молодий художник Натан Альтман – у новий на той час авангардній манері – різкими геометричними лініями. Здається, що над цією жінкою, яка належить до високого світу поезії, не владні жодні життєві колізії...

Натан Альтман.
Портрет Анни Ахматової /фрагмент/
1914 р.

«Как в зеркало, глядела я тревожно
На серый холст, и с каждою неделей
Всё горше и страннее было сходство
Моё с моим изображеньем новым...»

— саме так Ахматова згодом опише власні
відчуття під час створення цього портрету.

Протягом усього життя поетеса
неодноразово ставала моделлю для
художників і деякі з портретів довершено
відтворюють її образ:

[портрети Анни Ахматової](#)

Молодий художник з Галичини Іван Труш познайомився з Лесею Українкою в Києві у 1900 р. Між ними встановились дружні, дуже теплі відносини, і, звичайно, вона погодилась позувати для портрета.

Портрет вийшов дуже виразним, адже художник намагався розкрити внутрішню інтелектуально-емоційну суть поетеси.

Іван Труш.
Портрет Лесі Українки.
1900 р.

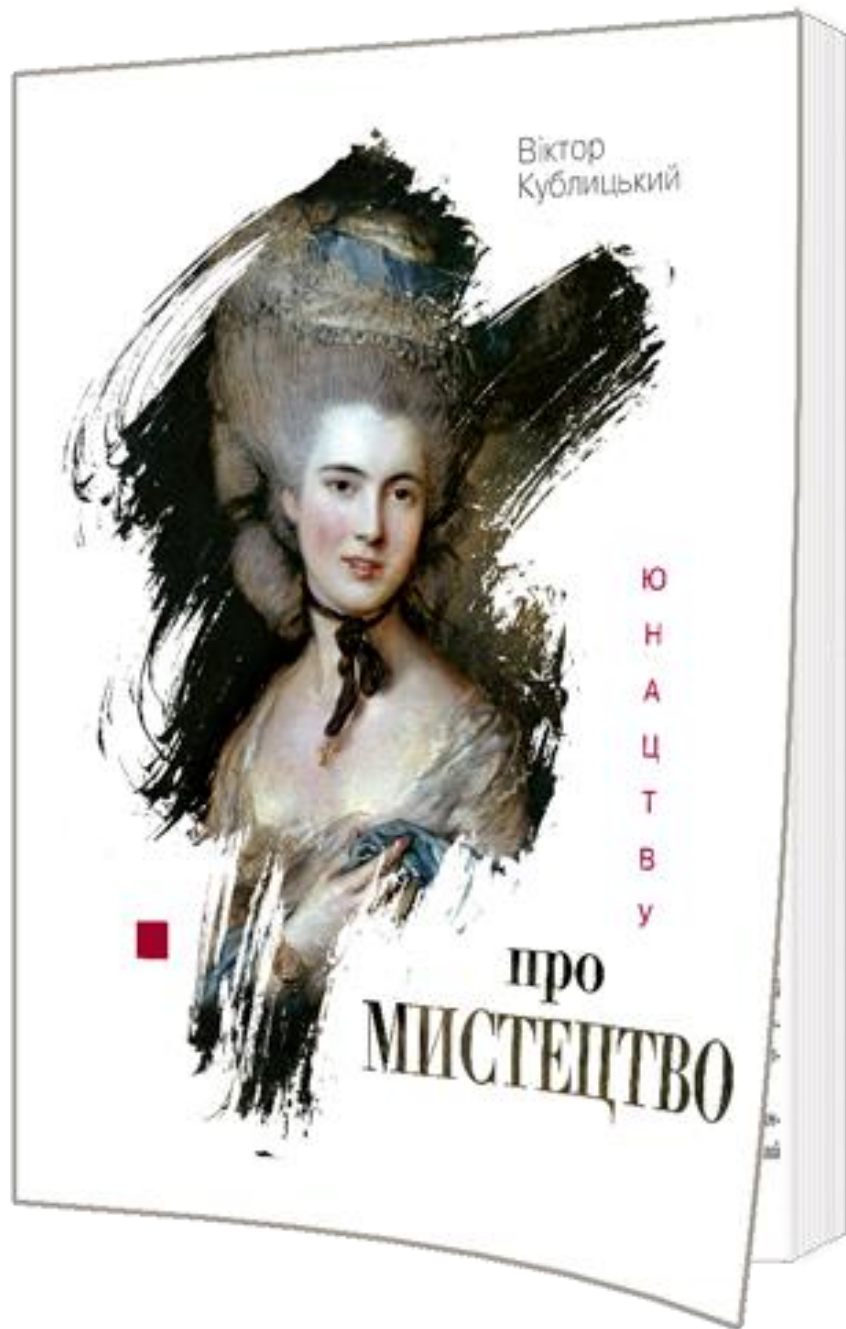

Художник концентрує нашу увагу на високому чолі Лесі Українки, на її рішучому погляді – перед нами образ сильної та енергійної людини, готової до тривалої боротьби. Художник уникає яскравих кольорних акцентів та зовнішніх ефектів, зосередившись на неймовірній духовній насиченості своєї моделі.

Дві долі: Леся Українка та Іван Труш; два митця, кожен з яких був патріотом своєї батьківщини та свого мистецтва, та їхня дружба, історію якої варто згадати:

[Леся Українка та Іван Труш](#)

Путівник світом класичного мистецтва —
серія книг Віктора Кублицького
«Юнацтву про мистецтво»

Частина 1: [за посиланням](#)

Кублицький В. Юнацтву про мистецтво / Віктор Кублицький ; дизайн Андрій Прибега. — Київ : Мистецтво, 2018.

Кн. 2 : Юнацтву про мистецтво. — 2018. — 56 с. : іл.

Матеріал підготувала Ребякова Н.В.

23.04.2020